

Олег КУЧЕР,

канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування

Сергій ЄРМАКОВ

Завідувач навчально-наукової лабораторії «DAK GPS»

ЗВО «ПДУ»,

м. Кам'янець-Подільський

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ РИНКУ ВІДНОВЛЮВАНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ В УКРАЇНІ

Одним із пріоритетних напрямів розвитку енергетики у світі є використання відновлюваних джерел енергії (ВДЕ) та доведення їх до економічно ефективного рівня. Це зумовлено необхідністю зменшення обсягів шкідливих викидів у атмосферу та скорочення залежності від імпорту енергоносіїв. Велика увага приділяється пошуку нових і удосконаленню існуючих технологій, а також збільшенню частки використання відновлюваних джерел енергії у загальному обсязі енергетичних ресурсів.

Важливим завданням України у питанні підвищення енергетичної незалежності є диверсифікація енергетики за рахунок збільшення альтернативних видів палива та використання енергії з відновлюваних джерел.

Відновлювані джерела енергії, до яких відносяться природні вітри, енергія Сонця, земного тепла, є безплатними, безпечними і не пов'язаними із шкідливими викидами. Крім цього, їх характерною перевагою є автономність, відсутність необхідності передавати енергію на великі відстані, що супроводжується її великими втратами та забрудненням довкілля, зокрема електромагнітним при транспортуванні електроенергії високої напруги. Враховуючи високі витрати енергії промисловими підприємствами України і низькі запаси природного газу, впровадження відновлюваних джерел енергії є особливо актуальним [1].

Проблеми ефективності використання традиційних джерел енергії в Україні стоять ще гостріше, ніж у інших країнах. Основними причинами є

застарілі технології, зменшення природних ресурсів для виробництва електроенергії і тепла, а також значні обсяги шкідливих викидів в атмосферу. Крім цього мають місце великі втрати при транспортуванні, розподілі та використанні електроенергії і тепла. Значно ускладнює ситуацію на енергетичних ринках країни монопольна залежність від імпорту енергоносіїв [2].

Питання енергетичної безпеки, зменшення залежності від імпортованих енергоносіїв, зокрема природного газу набувають все більшого значення. Останнім часом в енергетичній галузі країни відбулися значні зміни. Широке впровадження отримали проекти енергетичного використання твердого біопалива та заміщення природного газу [3].

Для реалізації проектів з енергоефективності та енергозбереження, Україна використовує кращі світові практики. У 2013 р Українсько-Польським центром розвитку технологій відновлювальних джерел енергій і енергоефективності було запроваджено проект в рамках співробітництва між Посольством Республіки Польща в Україні і Національним технічним університетом України “Київський політехнічний інститут”. Головною метою проекту є створення і забезпечення діяльності спільного Українсько-Польського Центру розвитку технологій відновлюваних джерел енергії і енергетичної ефективності [4].

Україна зробила важливі кроки у напрямі трансформації енергетичного сектору країни у питанні підвищення енергоефективності та енергетичної незалежності Членство у Енергетичному Співтоваристві надає Україні можливість ознайомитися та прийняти європейські технічні стандарти та покращити інвестиційний клімат. Для залучення інвесторів, особливо іноземних, на український ринок, Україна гармонізує своє законодавство із європейським, передбачаючи гарантії та стимули для бізнесу [5].

Впродовж останніх років Україна, відповідаючи на всі енергетичні виклики, дотримується світових тенденцій та розвиває чисту енергетику. Для цього Україна має необхідні ресурси, оскільки володіє значним потенціалом у

відновлювальній енергетиці. За даними Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження, технічно досяжний енергетичний потенціал відновлювальних джерел складає 98 млн тонн умовного палива на рік [6].

Водночас є і багато проблем, які стоять на шляху розвитку альтернативної енергетики в Україні. Зокрема, відміна податкових пільг для відновлюваних джерел енергії, зменшення розміру зелених тарифів тощо. Бар'єрами щодо входу на ринок стала складна система погодження, велика кількість дозволів, складні дозвільні процедури та низький потенціал енергомережі до приєднання нових енергогенеруючих потужностей. Не надаються гарантії викупу виробленої енергії та гарантії встановлення «зеленого» тарифу на етапі планування проекту.

Для подолання цих перепон необхідно: здійснення більш прогнозованої державної політики у сфері відновлюваної енергетики. Цього можна досягти завдяки розробці довгострокового бачення та стратегії розвитку сектору з урахуванням пропозицій учасників ринку; проведення комунікаційної кампанії, спрямованої на підтвердження державної політики розвитку сектору відновлюваних джерел енергії та заохочення входу на ринок міжнародних стратегічних інвесторів; спрощення та оптимізація дозвільних процедур (наприклад, за рахунок створення єдиного вікна; підтримка законодавчих ініціатив щодо надання гарантій про викуп виробленої енергії та про встановлення «зеленого» тарифу на етапі проектування [6].

У реалізації Україною стратегічних цілей у сфері енергетики, відновлювана енергетика відіграє важливу роль. Наявний природний і науково-промисловий потенціал дають змогу значно збільшити темпи нарощування обсягів використання відновлюваних джерел енергії в країні. Використовуючи досвід європейських країн, необхідно залучати як власні так і іноземні інвестиції. Для стимулювання інвестиційної активності у цій сфері важливо створити сприятливі умови. Широкомасштабне впровадження відновлюваних джерел енергії в Україні дозволить зробити суттєвий крок у зменшенні

енергетичної залежності країни, охороні довкілля та створенні умов для входження країни до європейської спільноти.

Список використаних джерел

1. Balanovska, T., Gogulya, O., Kucher, O. The role of activation of entrepreneurship activities in the development of rural areas in Ukraine. Tourism and Regional Development. Warsaw University of Life Sciences – SGGW 2020. DOI 10.22630/TIRR.2020.14.14

2. Golebiewski, J., Kucher, O. Development of the Biofuel Market in Ukraine. Annals of the polish association of agricultural and agribusiness economists. Annals Annals PAAAE 2020 Vol. XXII No. (1) Warsaw 2020, Poland DOI: 10.5604/01.3001.0013.7813

3. Kucher O., Prokopchuk L. Economic aspects of biomass market development in Ukraine. E3S Web of Conferences 154, 01007 (2020). 6th International Conference – Renewable Energy Sources (ICoRES 2019) DOI <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202015401007> .

4. Kucher, O., Prokopchuk, L. The development of the market of the renewable energy in Ukraine. In Renewable Energy Sources: Engineering, Technology, Innovation: ICORES 2017 (pp. 71-81). Springer International Publishing. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-72371-6_8

5. Kucher, O., Pustova, Z., Pustova, N., Tkach, O., & Butorina, V. The role of biomass in the bioeconomic policy of Ukraine and its legal regulation. In Proceedings of the 2020 International Scientific Conference ‘Economic Sciences for Agribusiness and Rural Economy (No. 4, pp. 84-91).

6. Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України Урядовий портал «Економічна правда». URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/kolonka-holovy-derzhenerhoefektyvnosti-valeriia-bezusa-v-internet-vydanni-ekonomichna-pravda-25012023-r> (дата звернення: 25.01.2023)

7. Misiuk M., Kucher O., Zakhodym M., Ievstafieva Y. Marketing concepts in the formation of the biomass market in Ukraine. Renewable Energy Sources: Engineering, Technology, Innovation ICORES 2018 2019 P. 209-216. eBook ISBN 978-3-030-13888-2, DOI 10.1007/978-3-030-13888-2.